

A kereslet rugalmassága

- Rugalmasság
 - A keresett vagy a kínált mennyiség valamely meghatározó elemére való érzékenységét méri

A kereslet rugalmassága

- **Keresleti árrugalmasság**
 - Azt méri, hogy hogyan reagál egy jószág keresett mennyisége arra, ha
 - Megváltozik a jószág ára
 - A keresett mennyiség százalékos változása
 - Osztvá az ár százalékos változásával
 - Azt méri, hogy a fogyasztók mennyivel kevesebbet akarnak venni egy jószágból akkor, ha annak megnő az ára

A kereslet rugalmassága

- **Keresleti árrugalmasság**
 - Rugalmas kereslet
 - A keresett mennyiség jelentősen megváltozik az árváltozás következtében
 - Rugalmatlan kereslet
 - A keresett mennyiség csak kicsit változik meg az árváltozás következtében

A kereslet rugalmassága

- **A keresleti árrugalmasság meghatározói**
 - Közeli helyettesítők elérhetősége
 - A közeli helyettesítőkkal rendelkező jószágok
 - Rugalmasabb keresletűek
 - Létszükségletek vs. luxuscikkek
 - Létszükséglet – rugalmatlan kereslet
 - Luxuscikk – rugalmas kereslet
 - A piac meghatározása
 - Szűken definiált piac – rugalmasabb kereslet
 - Időtáv
 - Hosszabb időtávon rugalmasabb

A kereslet rugalmassága

- **A keresleti árrugalmasság kiszámítása**
 - A keresett mennyiség százalékos változása
 - Osztva az ár százalékos változásával
 - Abszolútértéket használj (hagyd el a mínusz jelet)
- **Felezőponti módszer**
 - Két pont: (Q_1, P_1) és (Q_2, P_2)

$$\text{Keresleti árrugalmasság} = \frac{(Q_2 - Q_1) / [(Q_2 + Q_1) / 2]}{(P_2 - P_1) / [(P_2 + P_1) / 2]}$$

A kereslet rugalmassága

- **Különböző keresleti görbék**
 - Rugalmas kereslet
 - Rugalmasság > 1
 - Rugalmatlan kereslet
 - Rugalmasság < 1
 - Egységnyi rugalmasságú kereslet
 - Rugalmasság = 1

A kereslet rugalmassága

- **Különböző keresleti görbék**
 - Tökéletesen rugalmatlan kereslet
 - Rugalmasság = 0
 - Keresleti görbe - függőleges
 - Tökéletesen rugalmas kereslet
 - Rugalmasság = végtelen
 - Keresleti görbe - vízszintes
 - Minél laposabb a keresleti görbe
 - Annál nagyobb a keresleti árrugalmasság

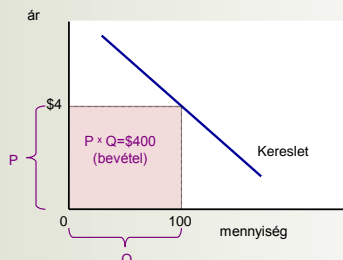
A kereslet rugalmassága

- **Teljes bevétel**
 - A vevők által fizetett összeg
 - Egy jószág eladói kapják
 - Kiszámítása: a jószág ára szorozva az eladott mennyiséggel ($P \times Q$)

Figure 2

Teljes bevétel

A vevők által fizetett teljes összeg, amit az eladók bevételként kapnak, egyenlő a keresleti görbe alatti négyzet területével, $P \times Q$. Itt, \$4-os árnál, a keresett mennyiség 100, és a teljes bevétel \$400.

11

A kereslet rugalmassága

- **Teljes bevétel és a keresleti árrugalmasság**
- **Rugalmatlan kereslet**
 - Az ár megnövekedése
 - Megnöveli a teljes bevételt
- **Rugalmas kereslet**
 - Az ár megnövekedése
 - Lecsökkenti a teljes bevételt

A kereslet rugalmassága

- Amikor a kereslet rugalmatlan
 - Az ár és a teljes bevétel ugyanabba az irányba mozog
- Amikor a kereslet rugalmas
 - Az ár és a teljes bevétel ellentétes irányba mozog
- Amikor a kereslet egység rugalmasságú
 - A teljes bevétel változatlan marad akkor is, ha változik az ár.

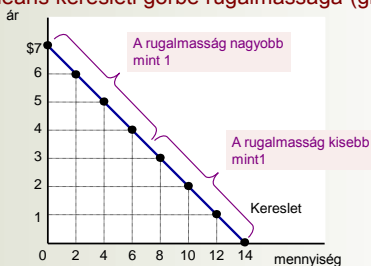
A kereslet rugalmassága

- Rugalmasság és teljes bevétel egy lineáris keresleti görbén
- Lineáris keresleti görbe
 - Állandó meredekség
 - Változó rugalmasság
 - Ahol alacsony az ár & nagy a mennyiség
 - Rugalmatlan
 - Ahol magas az ár & kicsi a mennyiség
 - rugalmas

Figure 4

A lineáris keresleti görbe rugalmassága (grafikon)

A lineáris keresleti görbe meredeksége állandó, de a rugalmassága nem az. A keresleti táblázat alapján felezőponti módszerrel számoltuk ki a keresleti árrugalmasságot. Olyan pontoknál ahol alacsony az ár és nagy a mennyiség, a keresleti görbe rugalmatlan. Olyan pontoknál ahol magas az ár és alacsony a mennyiség, a keresleti görbe rugalmas.

15

A kereslet rugalmassága

- Keresleti jövedelemrugalmasság
 - Azt méri, hogy hogyan reagál egy jószág keresett mennyisége arra, ha
 - Megváltozik a fogyasztó jövedelme
 - A keresett mennyiség százalékos változása
 - Osztvá a jövedelem százalékos változásával
 - Normál jószág: pozitív jövedelemrugalmasság
 - Létszükségletek: kicsi jövedelemrugalmasság
 - Luxuries: nagyobb jövedelemrugalmasság
 - Alacsonyabbrendű jószág: negatív jövedelemrugalmasság

A kereslet rugalmassága

- Keresleti keresztár-rugalmasság
 - Azt méri, hogy hogyan reagál egy jószág keresett mennyisége arra, ha
 - Megváltozik egy másik jószág ára
 - Az első jószág keresett mennyiségének százalékos változása
 - Osztvá a második jószág árának százalékos változásával
 - Helyettesítők: pozitív keresztár-rugalmasság
 - Kiegészítők: negatív keresztár-rugalmasság

A kínálat rugalmassága

- Kínálati árrugalmasság
 - Azt méri, hogy hogyan reagál egy jószág kínált mennyisége arra, ha
 - Megváltozik a jószág ára
 - A kínált mennyiség százalékos változása
 - Osztvá az ár százalékos változásával
 - Függ attól, hogy az eladók mennyire rugalmasan képesek arra, hogy megváltoztassák az előállított mennyiséget

A kínálat rugalmassága

- **Kínálati ár rugalmasság**
 - Rugalmas kínálat
 - A kínált mennyiség jelentősen megváltozik az árváltozás következtében
 - Rugalmatlan kínálat
 - A kínált mennyiség csak kevésbé változik meg az árváltozás következtében
- **A kínálati ár rugalmasság meghatározói**
 - Időtáv
 - A kínálat rugalmasabb hosszútávon

A kínálat rugalmassága

- **A Kínálati ár rugalmasság kiszámítása**
 - A kínált mennyiség százalékos változása
 - Osztva az ár százalékos változásával
- **Különböző kínálati görbék**
 - Tökéletesen rugalmatlan kínálat
 - Rugalmasság = 0
 - Kínálati görbe – függőleges
 - Tökéletesen rugalmas kínálat
 - Rugalmasság = infinity
 - Kínálati görbe – vízszintes

A kínálat rugalmassága

- **Különböző kínálati görbék**
 - Egység rugalmasságú kínálat
 - Rugalmasság = 1
 - Rugalmas kínálat
 - Rugalmasság > 1
 - Rugalmatlan kínálat
 - Rugalmasság < 1

Kereslet, kínálat és a rugalmasság alkalmazása

- **Vajon a kábítószeres tiltása növeli vagy csökkenti a droggal kapcsolatos bűntetteket?**
 - Ha a kormány növeli a kábítószeres ellen küzdő szövetségi ügynökök számát
 - Illegális drogok – kínálati görbe balra tolódik
 - Magasabb ár; alacsonyabb mennyiség
 - Droggal kapcsolatos bűntettek
 - Rugalmatlan kereslet a drogokra
 - Magasabb drog-árak – nagyobb összbevétel
 - Növeli a droggal kapcsolatos bűntetteket

Kereslet, kínálat és a rugalmasság alkalmazása

- **Vajon a kábítószeres tiltása növeli vagy csökkenti a droggal kapcsolatos bűntetteket?**
 - Felvilágosítás a kábítószeresekről
 - Csökkenti az illegális drogok keresletét
 - A keresleti görbe balra tolódik
 - Alacsonyabb mennyiség; alacsonyabb ár
 - Kevesebb droggal kapcsolatos bűntett

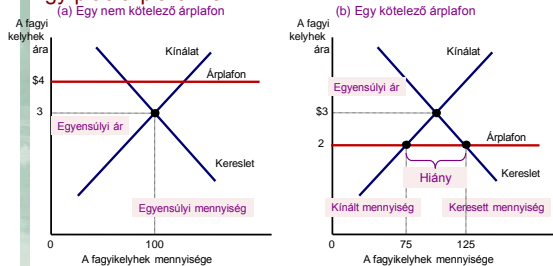
Árszabályozás

- **Hogyan befolyásolja az árplafon a piaci kimenetet**
 - árplafon
 - Egy jószág eladási árának legális maximuma
 - Nem effektív
 - Ha az egyensúlyi ár fölött van
 - Nincs hatása
 - Effektív korlát
 - Ha az egyensúlyi ár alatt van
 - Hiány
 - Az eladóknak valahogy adagolni kell a szűkös jószágot
 - » Az adagoló mechanizmus – nem kívánatos

1

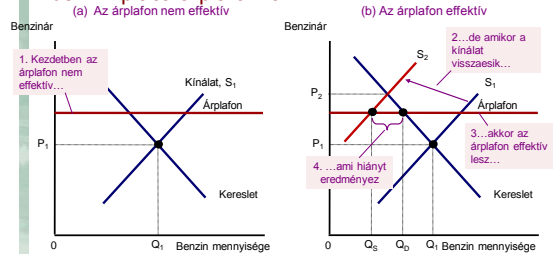
Egy piac árplafonnal

Az (a) ábrán a kormány egy \$4-os árplafont szab meg. Mivel az árplafon a egyensúlyi \$3-os ár felett van, az árplafonnal nincsen hatása, és a piac elérheti a kereslet és a kínálat egyensúlyát. Ebben az egyensúlyban, a termelt és a keresett mennyiség is 100 fagyikehely. A (b) ábrán a kormány \$2-es árplafont szab meg. Mivel az árplafon a \$3-os egyensúlyi ár alatt van, a piaci ár \$2 lesz. Ezen az áron 125 kelyhet keresnek, de csak 75-öt kínálnak, tehát 50 kelyhelynyi hiány van.

2

A benzin piaca árplafonnal

Az (a) ábrán lévő benzinpiacon az árplafon nem effektív, mivel az egyensúlyi ár, P_1 , a plafon alatt van. A (b) ábrán a benzinpiacon megemelkedett a nyersolaj ára (ez egy input amiből a benzin készül), amiből a kínálati görbe balra tolódik S_1 -ből S_2 -be. Egy szabályozatlan piacon az ár P_1 -ből P_2 -be emelkedett volna. Azonban az árplafon megakadályozza, hogy ez történjen. Az effektív árplafonnal a fogyasztók Q_0 mennyiséget akarnak venni, de a termelők csak Q_0 -t akarnak eladni. A keresett és a kínált mennyiség közötti különbség, $Q_1 - Q_0$, a benzinhány.

Lakbér szabályozás rövidtávon és hosszútávon

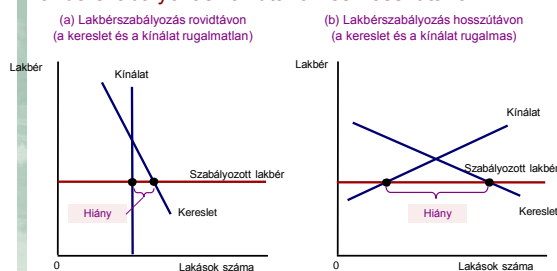
- Árplafon: Lakbér szabályozás
 - Önkormányzat – plafon a lakbéreken
 - Cél: segítsük a szegényeket (tegyük a lakhatást könnyebben elérhetővé)
 - Kritika: nagyon kevés hatékony módszer arra, hogy emeljük a szegények életszínvonalát
- A lakbér szabályozás rövidtávú kedvezőtlen hatásai
 - A lakás kereslete és kínálat viszonylag rugalmatlan
 - Kezdetben kis hiány
 - Lecsökkent lakberek

Lakbér szabályozás rövidtávon és hosszútávon

- A lakbér szabályozás hosszútávú kedvezőtlen hatásai
 - Kereslet és kínálat - rugalmasabb
 - Főbérlők – nem építenek új lakásokat & nem tartanak jól karban a meglévőket
 - Emberek – saját lakást keresnek & több embert bírnak rá, hogy a városba költözzön
 - Nagy lakás hiány
 - Adagoló mechanizmus
 - Hosszú várólista
 - Gyermektelen albérlőket preferálják
 - Faji alapon való diszkrimináció
 - Házfelügyelők megvesztegetése

3

Lakbér szabályozás rövidtávon és hosszútávon

Az (a) ábrán látjuk a lakbér-szabályozás rövidtávú hatásait. Mivel a kereslet és a kínálat viszonylag rugalmatlan, a lakbér törvény által meghatározott árplafon csak egy kis hiányt eredményez. A (b) ábrán láthatjuk a lakbér-szabályozás hosszútávú hatásait. Mivel a kereslet és a kínálat rugalmasabb, a lakbér szabályozás nagy hiányt eredményez.

Lakbér szabályozás rövidtávon és hosszútávon

- Az emberek reagálnak az ösztönzőkre
 - Szabad piac
 - A főbérlők tisztán és biztonságosan próbálják tartani a házaikat
 - Magasabb árak
 - Lakbér szabályozás – hiány & várólista
 - A főbérlők elvesztik a motivációt arra, hogy törődjenek az albérlők által fontosnak tartott dolgokkal
 - Az albérlők alacsonyabb lakbért & alacsonyabb minőségű lakásokat kapnak
- Gazdpól döntéshozók – további szabályok
 - Bonyolult és drága betartatni őket

Árszabályozás

• Hogyan befolyásolja az árpadió a piaci kimenetet

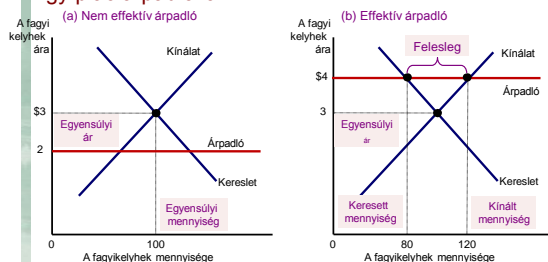
– Árpadió

- Egy jószág eladási árának legális minimuma
- Nem effektív
 - Ha az egyensúlyi ár alatt van
 - Nincs hatása
- Effektív korlát
 - Ha az egyensúlyi ár felett van
 - Felesleg
 - Bizonyos eladók nem tudják eladni amit akarnak
 - » Az adagoló mechanizmus – nem kívánatos

4

Egy piac árpadióval

Az (a) ábrán a kormány \$2-os árpadiót vezet be. Mivel ez a \$3-os egyensúlyi ár alatt van, ezért az árpadiónak nincs hatása. A piaci ár úgy állítódik be, hogy a kereslet és a kínálat egyensúlyban legyen. Egyensúlyban mind a keresett, mind a kínált mennyiség 100 kehely. A (b) ábrán a kormány \$4-os árpadiót vezet be, ami az egyensúlyi \$3-os ár felett van. Következésképpen, a piaci ár \$4 lesz. Mivel ezen az áron 120 kehelyt kínálnak de csak 80 kehelyt keresnek, 40 kehelynyi felesleg keletkezik.

A minimálbér

- Árpadió: minimálbér
 - Az a legalacsonyabb bér, amit bármely munkaadó fizethet
- 1938: Méltányos munkáról szóló törvény (Fair Labor Standards Act)
 - A munkások számára egy minimális életszínvonalat biztosít
- 2007: minimálbér = \$5.15 óránként
 - Úgy tervezték, hogy 2010-re \$7.25-re emelik

A minimálbér

- Munkaerőpiac
 - Munkások – munkaerő kínálat
 - Vállalatok – munkaerő kereslet
- Ha a minimálbér – az egyensúly felett
 - Munkanélküliség
 - Magasabb jövedelem – azoknak a munkásoknak, akiknek van állásuk
 - Alacsonyabb jövedelem – azoknak a munkásoknak, akik nem találnak munkát

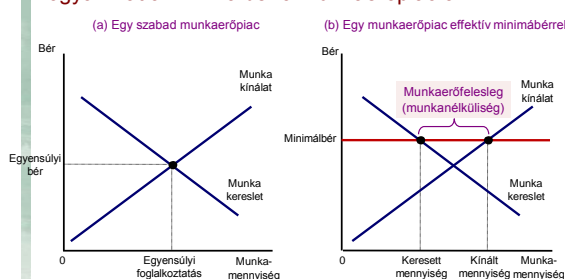
A minimálbér

- A minimálbér következményei
 - Magasan képzett és tapasztalt munkások
 - Nem érinti őket: Egyensúlyi bér a minimum felett
 - A minimálbér nem effektív
 - Fiatalok foglalkoztatása – legképzetlenebb és legkevésbé tapasztalt
 - Alacsony egyensúlyi bérek
 - Hajlandóak elfogadni egy alacsonyabb bért azért, hogy cserébe a munkahelyen tanítsák őket (on-the-job training)
 - Mininálbér – effektív

5

Hogyan hat a minimálbér a munkaerőpiacra

Az (a) ábra egy olyan munkaerőpiacot mutat, ahol a bér úgy alakul, hogy a munkakereslet és a munkakínálat egyensúlyba kerül. A (b) ábra az effektív minimálbér hatását mutatja. Mivel a minimálbér egy árpadió, felesleget teremt: a felkínált munkaerő több, mint a keresett munkaerő. Emiatt munkanélküliség lesz.

Árszabályozás

- **Az árszabályozások értékelése**
- A piac általában jó módszer a gazdasági működés megszervezésére
 - A közgazdászok általában ellenzik az árplafonokat és árpadozókat
 - Árak – koordinálják a gazdasági aktivitást

Árszabályozás

- **Az árszabályozások értékelése**
- A kormány néha tud javítani a piaci kimeneten
 - Árszabályozás – az igazságtalan piaci kimenetek miatt
 - A szegényeket hivatott segíteni
 - Gyakran káros azoknak, akiknek segíteni akar
 - Más módszerek a rászorultak megsegítésére:
 - Lakbértámogatás
 - Bértámogatás

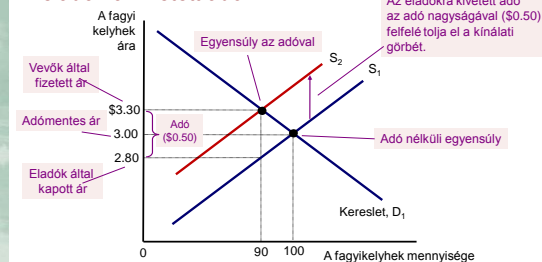
Adók

- **Adóincidencia (adóteher-megoszlás)**
 - Hogyan oszlik meg az adó terhe a piac különböző szereplői között
- **Hogy befolyásolják az eladót érintő adók a piaci eredményt**
 - Azonnali hatás az eladón
 - Kínálat eltolódik
 - Kínálati görbe balra tolódik
 - Magasabb egyensúlyi ár
 - Alacsonyabb egyensúlyi mennyiség
 - Az adó csökkenti a piac méretét

6

Az eladókra kivetett adó

Amikor egy \$0.50-os adót vetnek ki az eladókra, a kínálati görbe \$0.50-tal eltolódik, S_1 -ből S_2 -be. Az egyensúlyi mennyiség 100-ról 90 keletre esik. A vevők által fizetett ár \$3.00-ról \$3.30-ra emelkedik. Az (adó után) az eladók által kapott ár \$3.00-ról \$2.80-ra esik. Annak ellenére, hogy az adót az eladókra vetették ki, a vevők és az eladók megosztottnak az adóterhen.

Adók

- **Hogy befolyásolja az eladókra kivetett adó a piaci kimenetet**
 - Az adó lelohasztja a piaci működést
 - Kiseb eladott mennyiség
 - Vevők és eladók osztoznak az adóterhen
 - Vevők többet fizetnek
 - Rosszabbul járnak
 - Eladók kevesebbet kapnak
 - Magasabb árat kapnak, de abból adót kell fizetni
 - Összességében: effektív ár lecsökken
 - Rosszabbul járnak

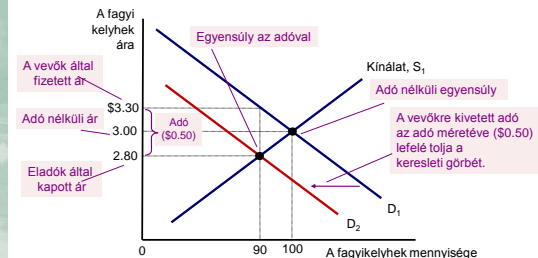
Adók

- **Hogy befolyásolja a vevőkre kivetett adó a piaci kimenetet**
 - Kezdeti hatás a keresletre
 - Keresleti görbe balra tolódik
 - Alacsonyabb egyensúlyi ár
 - Alacsonyabb egyensúlyi mennyiség
 - Az adó – lecsökkenti a piac méretét

7

A vevőkre kivetett adó

Amikor egy \$0.50-os adót vetnek ki a vevőkre, a keresleti görbe \$0.50-vel lefelé tolódik, D_1 -ből D_2 -be. Az egyensúlyi mennyiség 100-ról 90 helyre csökken. Az eladók által kapott ár \$3.00-ról \$2.80-ra csökken. A vevők által fizetett ár (adóval együtt) \$3.00-ról \$3.30-ra emelkedik. Ennek ellenére, hogy az adót a vevőkre vetették ki, a vevők és eladók megosztoznak az adóterhet.

Adók

- **Hogy befolyásolja a vevőkre kivetett adó a piaci kimenetet**
 - Vevők és eladók osztoznak az adóterhen
 - Eladók kisebb árat kapnak
 - Rosszabbul járnak
 - Vevők alacsonyabb piaci árat fizetnek
 - Effektív ár (adóval együtt) megemelkedik
 - Rosszabbul járnak
- Az eladókra és a vevőkre kivetett adók ekvivalensek

Vajon szét tudja osztani a kongresszus a béradó terhét?

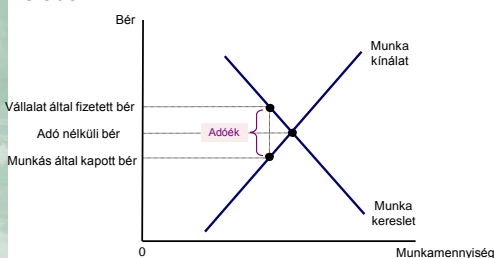
- **Béradó**
 - A megkeresett összegből van levonva
- **Törvényileg az adóterh:**
 - Az adó felét – a vállalatok fizetik
 - A vállalatok bevételeiből
 - Az adó felét – a munkások fizetik
 - A munkások fizetéséből van levonva
- **Adótehermegosztás-elemzés**
 - Béradó = egy jözság adója
 - Jözság = munka
 - Ár = bér

Vajon szét tudja osztani a kongresszus a béradó terhét?

- **Bevezetik a béradót**
 - A munkások által kapott bér csökken
 - A vállalatok által fizetett bér nő
 - A munkások és a vállalatok megosztják az adóterhet
 - Nem feltétlenül 50-50%-ban, ahogy a törvény előírja
- **Törvénykészítők**
 - Eldönthetik, hogy a vevő vagy az eladó zsebéből legyen kifizetve az adó
 - Nem tudják szabályozni az adóterh igazi megosztását
- **Adóteher-megosztás: a kereslet és a kínálat ereje**

8

Béradó

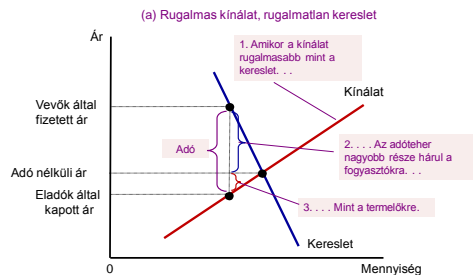
A béradó éket ver a munkások által kapott bér és a vállalatok által fizett bér közé. Amikor összehasonlítjuk az adó nélküli és az adóval terhelt béreket, láthatjuk, hogy a munkások és a vállalatok osztoznak az adóterhen. Ez az adóteher-megosztás nem azon múlik, hogy a kormány a munkásokra, a vállalatokra, vagy mindkettőre egyenlően veti-e ki az adót.

Adók

- **Rugalmasság és adóteher-megosztás**
- **Az adóteher megosztása**
 - Nagyon rugalmas kínálat és viszonylag rugalmatlan kereslet
 - Eladók – az adóteher kis része
 - Vevők – az adóteher nagyrésze
 - Viszonylag rugalmatlan kínálat és nagyon rugalmas kereslet
 - Eladók – az adóteher nagyrésze
 - Vevők – az adóteher kis része

9

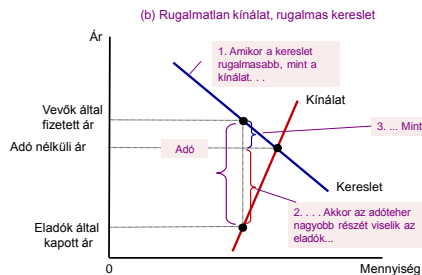
Hogyan oszlik meg az adóteher (a)

Az (a) ábrán a kínálati görbe rugalmas, míg a keresleti görbe rugalmatlan. Ebben az esetben az eladók által kapott ár csak keveset csökken, míg a vevők által fizetett ár jelentősen megnő, a vevők viselik az adóteher nagyrészét.

9

Hogyan oszlik meg az adóteher (b)

A (b) ábrán a kínálati görbe rugalmatlan, míg a keresleti görbe rugalmas. Ebben az esetben az eladók által kapott ár jelentősen lecsökken, míg a vevők által fizetett ár csak kicsit nő meg, az eladók viselik az adóteher nagyrészét.

Adók

- Adóteher – a rugalmatlanabb piaci szereplőre hárul nagyobb részben
 - Kevéssé rugalmas kereslet
 - A vevőknek nincs sok alternatívájuk erre a termékre
 - Kevéssé rugalmas kínálat
 - Az eladóknak nincs sok alternatívájuk a termék gyártására